

ДОБРИ ЖОТЕВ КРИТИКОЛОГЪТ

chitanka.info

Над парка пуст листа несметни
роеше есенният ден.
Погълнат в себе си, усетих,
че крачи Дяволът до мен.

Поспях, намръщих се, а той
ръце разтвори в тишината:
— Не се гневи, поете мой,
Привет на теб и красотата!
Я виж каква стоцветна гама
край нас раздипля есента.
Ела да тръгнем тихо двама,
където кажеш, по света!
Я виж — над пъстрите била
разгаря заник, рее ято,
трептят мушици със крила,
извезани от чисто злато.
Я виж — в спокойната безбрежност,
додето поглед стига чак,
сребреят паяжинки нежни,
събрали слънчевия зрак.
Ела, вълнува есента
във тоя миг тъй нежно бледа.
Да, аз — връстник на вечността,
на мигове не се нагледах.
Ела, че всичко по земята,
веднъж родено — мре без знак
и само миг от красотата
подминеш ли, не идва пак!

Обгледах есенния ден,
неизбродимите простори
и безпричинно отегчен,
с най-кухи фрази отговорих:
— Е, да, Мефисто, тая есен,

е есен само за поет
и знам, ще бъде тъй чудесно
да дойда с теб... но съм зает!
Изобищо сложничко е, брат.
(Часовника погледнах скрито.)
Прости, отивам на доклад:
„Каква да бъде критиката!“

А той ме приближи с омраза.
Извих глава и секнах дъх.
Но пак познатият сарказъм
ме бодна с острия си връх:
— Чуй, няма нищо на света
да дава толкоз безпогрешно
представа за безкрайността,
тъй както глупостта човешка!
Каква да бъде критиката?!
Да бе помислил миг поне! —
И както ястреб нокти впила,
впи пръсти в моите рамене:
— Иди, аз сила ще ти дам!
Иди! — раздвижих се чевръсто,
че Дявола от своя плам
ми вля през дългите си пръсти.

И облада ме страст безумна,
престанах аз да бъда аз,
И жест, и мимика, и дума
бе в плен на демонската власт.
Почувствах се като крилат,
преминах гърбавото мостче
и под разнежен листопад
към клуба бързо се насочих.

В салона къс, набит докладчик
жестикულიраше с ръка
и сред покоя сънно-здрачен

се лееха слова-река:
— Под родния ни небосклон
да критикува всеки може,
но затова е нужен тон
такъв, какъвто най подхожда.
След туй, добре е да се пита,
преди да пускаме стрели —
в порядък е на критиката
да бъде съгласувана, нали?
И трето — без излишна страст,
със мярка, с такт, навреме —
такава критика и аз,
и той, и всеки ще приеме!

Неволно скочих зъл, задъхан,
от демонския дух обзет.
До мене някой ме настъпи,
салона зашумя отвред.
При все това надигнах глас:
— Простете, че неканен ставам,
но смятам, вече схванах аз
най-ценното от мисълта ви.

Най-първо, щом открия злото,
да критикувам, но с финес,
с безпримерен финес, защото
и злото има своя чест.
След туй — вежливости, цветя
и съгласуване, додето
приятничка не стане тя
и за слуха и за сърцето.
Накрая — щом я понакичим
с изисканост, с финес, със тон,
и злото ще я заобича
и ще ѝ стори чак поклон!

Докладчикът смени лице.

Измънка: — Дявол да го вземе! —
И с разперени ръце
избърса мокрото си теме.
Но овладял се, замъдрува
като професор със глупак:
— Ти твърде смело критикуваш!
Прекрасно!... Но не знаеш как! —
Към сбраните възви глава
и поучително отсъди:
— На, вижте пример за това
каква не трябва тя да бъде! —
Извърна се към мен отново
и се изпъчи, смешно горд:
— Не пролича от вашто слово,
че критиката е подход. —
Наля си мъничко вода.
Отпи. По масата почука:
— Даа, критиката... всъщност тя
е някак си... талант... наука!

Пресякох го със вик: — Чудесно!
Наука казахте!... Тогаз
предлагам нещо интересно
и тъй примамливо за вас.
О, напишете тежък труд
на тема „Как се критикува“.
Така ще станете прочут
и няма много да ви струва.
А после, както често става,
един съвет, прецизно строг,
ще ви присъди титла славна —
академик критиколог.
Да, да, представям си ви аз,
в критиколожка дълга роба,
четете лекции със глас
ту смел, ту тайнствено задгробен.
Студентите критиколози

мълчат с благоговееен смут,
сред светлия и грандиозен
критиколожки институт!

Огледах тихия салон,
насядалите свити хора,
и без да диря стил и тон,
като магьосан заговорих:
— Каква да бъде критиката?
Да бе помислил миг поне,
ти би усетил без да питаш,
че тя е туй, което е.
Пророчица на мъдростта,
зачената сред глупостта ни.
Правдив войник на съвестта,
на пост в калта на пошлостта ни.
Безсмъртна викаща надежда,
родена в безнадежността.
Победна радост, заплодена
в страданието на света.
Любов, която ни гори
със въглена на своята ярост.
Пламтящ сарказъм, озарил
най-чистата човешка вяра.
Оръжие на времената,
което те от страх трошат
и без оръжие в борбата
сами намират своята смърт.

О, гибелен човешки страх
от истините ѝ горчиви.
Душиш я ти, но диша тя
зад устните ни мълчаливи.
Громиш я ти, но тя въстава
в ръка с камшика на честта
и разгромена, засиява
в победната си правота.

Каква да бъде?... Няма власт,
ни смисъл нашата повеля.
не ние нея, а тя нас
какви да бъдем определя.

Но в миг от мене Сатаната
изтръгна демонския плам.
Опомнен, секнах по средата:
— Така е, да, но... де да знам! —
Мълчаха хората край мен.
Мълчеше бледият докладчик.
Напуснах залата смутен
и през града без път закрачих.

Над парка пуст листа несметни
роеше есенният ден.
Погълнат в себе си, усетих,
пак крачи Дявола до мен.
Поспрых, погледнах го, а той
ръце разтвори в тишината:
— Добре дошъл, поете мой,
привет, привет от Сатаната!
Я виж каква стоцветна гама
край нас раздипля есента —
ела, да тръгнем тихо двама,
че вече пада вечерта.
А вечерта във твойта гръд
ще влее сила непозната,
че има още много път,
да, много път до красотата!

И Дяволът очи притвори.
Огледа тихата земя.
Понечи още на говори,
но сви уста и онемя.
Зави се в плаща си и пак
до мен замислено закрачи.

А над ромонеция парк,
като по знак сгъсти се здрача.
Звезда, политнала в простора,
умря сред звезден океан.
Потърсил в Демона опора,
опрях на рамото му длан.

А той, безмълвен, сгънал гръб,
бе скрит от мрака и не виждах
дали го мъчи адска скръб
или пък промисли и грижи.
Дали душата му се гърчи,
отровена от пошлостта.
Не виждах нищо — само бръчки,
вдълбани бръчки от нощта...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.